

Patverties koncertzālē, kazemātos

● ILZE OZOLIŅA

Kopš Krievijas sāktā kara Ukrainā droši vien tikai retais nav aizdomājies par to, kur paslēpties, ja sākas apšaušana. Vairākas valstis apzinājušas vietas, kur vajadzības gadījumā varētu patverties liels skaits iedzīvotāju. Arī Liepājā apsektas šādas būves un tapis potenciālo bumbu patvertņu saraksts. Tiesa gan, tajās var paglābties vien neliela daļa liepājnieku.

Speciālu patvertņu nav

Līdz 2024. gada 1. janvārim visām pašvaldībām savā civilās aizsardzības plānā jāiekļauj sadaļa par darbību militāra iebrokuma vai kara gadījumā. Liepājas un Dienvidkurzemes novada sadarbības teritorijas Civilās aizsardzības plānā (CAP) šāda sadaļa jau tapusi pērn. Tajā norādīts evakuācijas koridoru un evakuācijas transportlīdzekļu saraksts, pulcēšanās vietas pilsētā un novadā, cilvēku izmitināšanas un ēdināšanas vietas, uzskaitīti pieejamie energoresursi energoapgādes traucējumu gadījumā, potenciālās bumbu patvertnes Liepājā utt.

"Balstoties uz Ukrainas pieredzi, izšķiramas divu veidu patvertnes. Pirmā veida ir speciālas slēgtas būves cilvēku aizsargāšanai, piemēram, no aviācijas uzbrukumiem. Lai atrastu šādas telpas, iedzīvotājiem jāmeklē zīmes "Patvērums" vai "Civilās aizsardzības objekts". Jābūt arī norādītam tālruna numuram personai, kas atvērs patvertņu durvis briesmu gadījumā. Taču 2008. gadā Latvijas valdība lēma atteikties no civilās aizsardzības būvju uzturēšanas, un valstī nav izstrādāta tehniskā specifikācija, kas noteiktu, kādiem standartiem jāatbilst patvertņiem un kā tām jābūt aprīkotām.

Šobrīd mēs ne uz vienas no telpām un būvēm, kas iekļautas mūsu Civilās aizsardzības plānā kā potenciālās patvertnes, nevarētu likt zīmi "Civilās aizsardzības objekts". Iespējams, vistuvāk tam atbilst nocietinājuma būves stadionā "Olimpija" teritorijā," stāsta Liepājas un Dienvidkurzemes sadarbības teritorijas civilās aizsardzības komisijas izpildsekretāre Nataļja Vecvagare.

Viņa norāda, ka Liepājā vislabākajā stāvoklī esošā specializētā patvertne, kas saglabājusies no padomju laikiem, atrodas ražotnes "Lauma Fabrics" teritorijā, taču tas ir privātpašums un nav pieejams sabiedrībai.

Liepājas un Dienvidkurzemes

novada sadarbības teritorijas CAP uzskaitītās patvēruma vietas, kur var paslēpties īslaicīgas apšaudes laikā: šobrīd CAP sarakstā (laika gaitā tas var tikt papildināts) ir septiņi šādi objekti Liepājā – kazemāti Zvejnieku alejā 2, pulvera pagrabs Artilērijas ielā 2, Dienvidu forti Klaipečas ielā 150a, redāns 14. novembra bulvārī 82/86, koncertzāles "Lielais dzintars" pagrabs, Liepājas Olimpiskā centra O. stāvs un Liepājas teātra mazās zāles, Teātra ielā 3, (Latvijas Bankas bijusī filiāle) pagrabs un seifa telpa. Šajās vietās kopumā var ietilpt 6250 cilvēki – vien aptuveni desmitā daļa no kopējā Liepājas iedzīvotāju skaita. Kur slēpties pārējiem? "Ukraiņi iesaka izmantot daudzstāvu namu un sabiedrisko ēku pagrabus, puspagrabus, pazemes autostāvvietas, paslēpties zem tilta pārvadiem, tuneļos, patvērumu var meklēt dažādās mūra un betona konstrukcijās utt.," uzskaita civilās aizsardzības komisijas izpildsekretāre.

Prom uz viensētām

Eksperti norāda, ka uzbrukuma gadījumā vispareizākā rīcība ir pamest pilsētu un krīzes brīdī patverties laukos. Potenciālās patvertnes Dienvidkurzemes novadā CAP gan nav norādītas.

Civilās aizsardzības komisijas izpildsekretārs un Dienvidkurzemes novada pašvaldības pārstāvis Andris Jefimovs uzreiz uzsver, ka novadā situācija ir atšķirīga. "Liepāja ir valstspilsēta, kas jau sākotnēji būvēta citādāk. Viņi ir ņēmuši jau esošās tādas masu pasākumu vietas, kur ir iespēja patverties, un Liepājai tās arī ir vienkāršas pagrabu telpas, kas ir pielāgotas. Principā arī pasaule rāda to pieredzi, ka lielās pilsētās ir šīs bumbu patvertnes, kas jau sākotnēji šādam mērķim speciāli būvētas. Novadā mums nav konkrētu patvertņu, kas būtu specializētas šādam mērķim. Tādās nelielās pilsētās arī nekur pasaulē nav tādas pieredzes," viņš saka, norādot, ka jautājums par bumbu patvertņu nelielo skaitu vai to neesamību lauku teritorijās pašlaik ir aktuāls visā valstī. "Es ticu un ceru, ka valsts līmenī turpmāk tiks padomāts par mazākām apdzīvotām teritorijām. Varbūt var normatīvus pamainīt, par ko arī pašlaik runā. Līdzīgi, kā ir Somijā, kad jau pirms publiko ēku būvniecības obligāti tiek noteikts, ka tajās jābūt patvertņiem," atzīmē A. Jefimovs.

Lai rastu vismaz kādu patvērumu militāra apdraudējuma gadījumā, novadnieki varot doties uz ēku pagrabiem, taču A.

Viena no potenciālajām vietām, kur iedzīvotāji var patverties militāra uzbrukuma laikā, ir Latvijas Bankas bijusās filiāles pagrabs (attēlā) un arī seifa telpa virs tā.

Aplēsts, ka Dienvidu fortos varētu paslēpties ap 2000 cilvēku. Taču forti nav piemēroti ilglaicīgam patvērumam – tur nav ne elektrības, ne apkures.

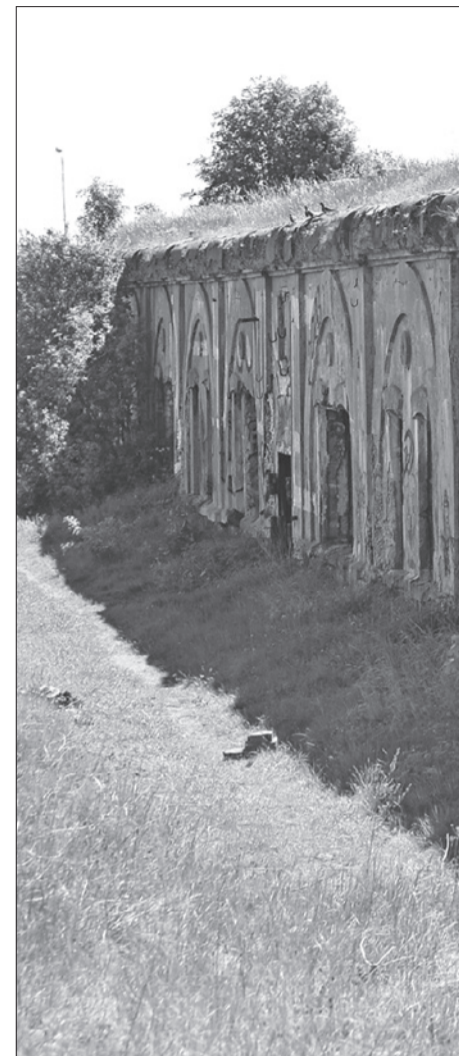
Jefimovs atzīst, ka tie vēl būtu attiecīgi jāpielāgo. "Bet tās ir lielas investīcijas un tur ir jābūt izpildītiem speciāliem normatīviem, kas attiecas, piemēram, uz gaisu, ūdens padevi. Ja cilvēkam pagrabā jāuzturas, ārkārtējos gadījumos tas, no otras puses, varbūt varētu būt arī apdraudējums šīs nepielāgotības dēļ. Tā ka došanās uz pagrabiem – tur ir gan plusi, gan mīnusi," viņš saka.

Bet kur doties tiem, kuriem pat tā paša pagraba nav? Uz šo jautājumu A. Jefimovam atbildes nav. "Katram jāvērtē situācija. Ja

ir kāds apdraudējums, tad būs arī konkrēti, precīzi rīkojumi, izejot no esošās situācijas. Tad vadību pārņem militārās struktūras un mēs pakļaujamies tām," viņš teic.

Savukārt lauku teritoriju pluss, pēc A. Jefimova vārdiem, ir tāds, ka tajās ir daudz viensētu – mazāk apdzīvotu teritoriju, kuras nebūtu uzbrucēja primārais mērķis. "Militāra apdraudējuma gadījumā tas ir aicinājums cilvēkiem doties ārpus pilsētas," viņš pauž.

Novadā ir uzskaitītas arī da-

žādas ēkas, sabiedriskās telpas, kuras vajadzības gadījumā varētu pielāgot cilvēku īslaicīgai izmitināšanai, – kopumā tās esot vairāk nekā 3000 guļvietas, galvenokārt izglītības iestādēs un kopmītnēs. "Tās mēs spētu pielāgot un nodrošināt jau tagad," apgalvo A. Jefimovs.

Kārtība nav izstrādāta

N. Vecvagare saka: "Būšu skarba – civilās aizsardzības infrastruktūra mums Latvijā ir kritiskā stāvoklī. Šajā ziņā mums ir krīze krīzē." >>

ES DOMĀJU TĀ: KUR SLĒPTIES KARA GADĪJUMĀ?

Gunta Smilniece – pensionāre:
– Tik traģiskas lietas es ikdienā neapsveru. Visticamāk,

tas būtu ļoti stihiski. Domāju, ka slēptos savas daudzdzīvokļu mājas pagrabā. Tas nav piekrauts ar liekām mantām. Taču es negribu par tādām lietām pat domāt!

Martins Miļevskis – strādā kultūras jomā:
– Es pat nezinu, par to neesmu domājis.

Pagrabs ir, laikam varētu patverties tur. Es gan nezinu, vai Liepājā ir kāda patvertne,

kur cilvēki varētu paslēpties no bumbu un raķešu uzlidojumiem.

Romāns – invalīds:
– Droši vien pagrabā. Es gan domāju, ka viss būs kārtībā un pie mums nekāda kara nebūs. Zinu, ka Liepājā viena patvertne ir Pasta ielā – tur, kur mēbeļu veikals. Par citām nezinu.

Signe – ceļā pie ārsta:
– Par to esmu prātojusi, taču tā neesmu izdomājusi, kur slēpties. Kādreiz patvertne bija mūsu nama sētā

Peldu ielā. Tā tur ir joprojām, taču nezinu, kam ir šo telpu atslēgas. Bērnībā mēs tur spēlējāmies, tur pat savulaik rīkotas mājas sapulces, bet tas bija sen.

Normunds – devies paštrinātā pensijā:
– Visticamāk, mežā! Par to esmu domājis jau pirms

pagājušā gada 24. februārī. Es dzīvoju Hruščova laika mājā, ventilācijas šahta tur aizkritusi, arī tās pagrabā nepatverties. Staļina laika māju pagrabos Kūrmājas prospektā un Karostā varētu līst iekšā, bet te ir otrs jautājums: kā glābēji tiks klāt?

ILZE OZOLIŅA
RUSLANA ŠULĢAS FOTO